

ΑΡΘΡΑ ΕΙΔΙΚΩΝ

ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΝΑΩΝ

Ἀξιότιμε κ. Συντάκτα,

Εἶχον ἀναφερθῇ πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως διὰ τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας περὶ τῆς ἀρξαμένης καταστροφῆς τοῦ ἐν τῇ συνοικίᾳ Ψυρῇ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων κατὰ τὸ σύστημα τῶν κακοζήλων τροποποιήσεων, τὸ ὅποῖον πλείστους Βυζαντινοὺς Ναοὺς κατέστρεψε, ἐν οἷς τὸ ἀρχαῖον βαπτιστήριον τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, τὸν Ναὸν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, τὸν Ναὸν τῶν Ταξιαρχῶν καὶ ἄλλους, καὶ εἶχε διατάξει ὁ Κοσ. ὑπουργὸς τῇ κατάπαυσιν τῶν ἐργασιῶν ἀνγκνῶν τὴν μεγίστην σημασίαν τοῦ ἀρχαιοτάτου καὶ πολυτιμοτάτου χριστιανικοῦ τουτοῦ Μνημείου τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, τὸ ὅποῖον παρὰ τὸ Βυζαντινὸν καλλιτεχνικὸν τοῦ κάλλος καὶ φωνῆν διαμαρτυρίας ἐκπέμπει κατὰ τῶν ὕδρεων καὶ συμφαντιῶν τοῦ μισέλληρος Fallmerayer.

Διότι καθὼς γνωρίζομεν εἰς τὸν πολὺ ἱερὸν ναὸν τοῦτον ἀναφέρονται τὰ Ἀναργύρου ἔγγραφα τοῦ Κυριακοῦ Πιττάκη τὰ ὑπὸ Fallmerayer πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς θεωρίας του κατὰ τὴν χρονολογικὴν πλαστογραφηθέντα.

Οὕτως ἔχομεν περὶ τοῦ ναοῦ τούτου τὸ ἀπὸ τοῦ ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἰωαννικίου, καθ' ὃ Δημήτριος ὁ Κολοκυνθῆς—καὶ ἀναφέρεται εἰς τὸν ναὸν τοῦτον καὶ ὁ Morumreu σημειοῖ ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ τῆς Athenae Christianae διότι καὶ παρενκλήσιον μέχρις ἐσχάτων τοῦ ναοῦ τούτου ἢ ἐν φερωνύμῳ τῷ ἱερεὶ Κολυκύνθῃ προαστείῳ τῶν Ἀθηναίων ἐκκλησίᾳ τῆς Κολοκυνθοῦς ἦτο «ἀφιέρωσε μὲν τῷ Θεῷ τὸν ναὸν τῶν Ἀγίων καὶ θαυματουργῶν Ἀναργύρων Κοσμά καὶ Δαμιανοῦ, ἐν ᾧ αὐτὸς τε καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ τοῦ γένους αὐτοῦ καταγόμενοι ἔβαλλον τῷ Θεῷ, ἀνέθηκε δὲ τῷ Ναῷ πᾶσαν τὴν πατρικὴν κληρονομίαν τὴν τε ἐντὸς τοῦ Ναοῦ περιόχην καὶ τὴν ἐκτὸς (ἐν οἷς καὶ τὸ προειρημένον ἐν Κολυκυνθοῦ κτῆμα καὶ ναὸν) καὶ ἀπὸ κατέστησε Μοναστήριον Κοινόδιον», καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ σιγίλλιον, τὸ ὅποῖον ὁ πλαστογράφος Fallmerayer εἶπεν ὅτι ἀνάγεται εἰς τὸν Ι' αἰῶνα, ἵνα ὑποστηρίξῃ τὴν ψευδῆ αὐτοῦ θεωρίαν τῆς ἐρμηνείας τῶν Ἀθηναίων. Ἀτυχῶς ὅμως δι' αὐτὸν Πατριάρχης Ἰωαννίκιος δὲν ὑπῆρξε τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καὶ δὲν κατωρθώθη ἡ στρέβλωσις τῆς χρονολογίας, διότι ἡ Θεία Πρόνοια μᾶς ἔδωκε σιγίλλιον, δεύτερον τοῦτο, ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου Διονυσίου ἐκδοθεὶς καὶ ἐπικυροῦν τὸ πρῶτον, δημοσιευθὲν δὲ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κ. Δημ. Γρ. Καμπούρογλου.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου αἱ ἐθνικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ ἡ πολιὰ ἀρχαιότης καὶ τὸ κάλλος τοῦ Ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων δὲν παρεγκωνίσθησαν ἀλλ' ἀνεγνωρίσθησαν δεόντως. Καὶ βλέπομεν τὸν ὑπερήφανον ὠραῖον καὶ μοναδικὸν αὐτοῦ τροῦλον—διότι εἶνε οὗτος μοναδικὸν ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑπόδειγμα διὰ τοῦ τοιοῦτου τροῦλου—ὑψηλῇ διαταγῇ τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Ὁθωνος νὰ ἀναπαρίσταται ἐν τῷ Β' πίνακι τοῦ λευκώματος τοῦ Stademann οἶον ἐὺλογῶν τὴν σεβαστὴν οἰκογένειαν τῶν ἱερωμένων ἀρχαίων ἰδιοκτητῶν του, διότι προσέθηκαν οὗτοι διὰ τῆς προκλήσεως τῶν ἀνωτέρω σιγιλλίων μίαν ἐτι ἀπόδειξιν ἐναντίον τῶν ψευδολογιῶν τοῦ Fallmerayer.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ὅτι ὁ ναὸς εἶνε Βυζαντινὸς ἀποδεικνύει πρὸς τοῖς ἄλλοις πλὴν τοῦ ρυθμοῦ καὶ τῆς τεχνοτροπίας καὶ τὸ γεγονός (α') ὅτι ἐν αὐτῷ ἐτάφη ἐπισήμως κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως (τὴν 10 Ἰουνίου 1822) ὁ πορθητὴς καὶ φρούραρχος τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ὁπλαρχηγὸς τῶν Ἀθηναίων, Παναγῆς Κτενᾶς, σημειουμένης τῆς θέσεως τοῦ τάφου ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ ναοῦ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς πρώτης ἐπιθυμίου πλακῶς β') ὅτι κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς Τουρκοκρατίας ἡ ἰδρυσις ναοῦ χριστιανικοῦ δὲν ἐπετρέπετο εἰμὴ μόνον ἢ ἐπισκευή, ἀπαιτουμένου πρὸς τοῦτο εἰδικοῦ φερμανίου κατόπιν πολλῶν διατυπώσεων, ὡς ἔχομεν ἀπόδειξιν πρὸς τοῦτο τὰ διάφορα φερμανία τῶν ἐπισκευῶν τῶν ναῶν, τὰ ὅποια ρητῶς ἀναφέρουσιν «...Διὸ ἰδόντες, ὅτι γέγραπται ἐν τοῖς ἱεροῖς βιβλίοις ἐπανορθοῦν τὰ κεκρημνισμένα ἄνευ προσθήκης», ἐδώκαμεν τὴν ἄδειαν πρὸς ἐπισκευὴν ἐπὶ τῷ ὄρῳ νὰ μὴ

γείνη προσθήκη εἰς τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν τῆς κ.λ.π. Ἐντεῦθεν ἡ διάσωσις τῶν μνημείων τῆς χριστιανικῆς τύχης.

Ὡστε πάντως πρὸ τῆς ἀλώσεως ἀνηγέρθη ὁ ναὸς. Οὕτω δὲ δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ νέου περὶ ἀρχαίων μνημείων Νόμου ὁ Ναὸς τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων τοῦ Ψυρῇ, εἰς τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα ἀνάγεται.

Ἀρκοῦσι, νομίζομεν, τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὅπως προλάβωμεν τὴν ἀρξαμένην καταστροφὴν. Ἐπιφυλάσσομαι δὲ νὰ δημοσιεύσω ἐν καιρῷ λεπτομερεῖ τεχνικὴν ἐκθεσιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Μαΐου 1908.

ΕΜ. Γ. ΜΠΟΥΚΗΣ

31/5/08 Αθήναι

λόγου ἦτο ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὶν ἔξοχος, ἐνεποίησε δὲ βαθυτάτην ἐντύπωσιν εἰς τὸ παριστάμενον πυκνότετον ἀκροατήριον ἐκ πασῶν τῶν κοινωρικῶν τάξεων. Ἐξῆρε τὴν ἐννοιαν τοῦ καθήκοντος καὶ τὴν σπουδαιότητα τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἀνυψοῦνται εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον τῆς αὐταπαρνήσεως. Τοιοῦτος ἐγένετο καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος, οὗ ἐν ὀλίγοις δραματικῶς καὶ μετὰ μεγίστης δυνάμεως διεξῆλθε τὴν βασιλείαν καὶ τοὺς τελευταίους ἀγῶνας αὐτοῦ ὡς καὶ τὰ τῆς ἀλώσεως. Ἀνέπτυξε διὰ σπουδαίων λόγων τὴν ἠθικὴν σημασίαν τοῦ θανάτου τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, ὅστις, εἰ καὶ ἔδλεπεν ἀφευκτον τὴν πτώσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡγωνί-

κριθῇ.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν ἔχον γνῶσιν τῶν ἐργοστασίων Πειραιῶς δὲν εἶχεν ἀνάγκην τοιούτων πληρωοριῶν.

Ἡ κατασκευὴ τῶν λεβήτων τῆς θαλαμηγοῦ «Ἀμφιτρίτης» θὰ ἀνατεθῇ, πιθανώτατα, εἰς Ἑλληνικὸν ἐργοστάσιον. Ἐπίσης εἰς Ἑλληνικὸν ἐργοστάσιον θ' ἀνατεθῇ καὶ πᾶσα ἄλλη ἐπισκευή, ἥτις ἤθελε κριθῇ ἀναγκαία, ἅμα ὡς ἐπανέλθῃ καὶ ἐξετασθῇ ἡ «Ἀμφιτρίτης».

Ἡ «Ἀσπίς»

Τηλεγράφημα πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν ἀγγέλλει ὅτι τὸ ἀντιτορπιλικὸν «Ἀσπίς» ἀπέπλευσεν ἐκ Παλέρμου κατευθυνόμενον εἰς Πειραιᾶ.

Οἱ ἀτμομυνοδρόμωνες

Ἐνεκα τῆς ἐπικρατοῦσης τρικυμίας οἱ ἀτμομυνοδρόμωνες προσωρμίσθησαν εἰς Τήνον.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ

Αἱ ἐργάσιμοι ὥραι

Αἱ ἐργάσιμοι ὥραι ἐν τῷ ὑπουργεῖῳ τῶν Στρατιωτικῶν ἀπὸ τῆς αὔριον ὁρίζονται ἀπὸ τῆς 8ης π. μ. μέχρι 1ης μ. μ.

Οἱ ἀνθυπαδιοὶ τοῦ πυροβολικοῦ

Κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν παρετάθη ἐπὶ ἐξάμηνον ἡ ἰσχὺς τοῦ πίνακος τῶν ὑποψηφίων ἀνθυπασπιστῶν τοῦ ὕλικου πυροβολικοῦ.

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΤ' ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ

Κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ἀρχηγείου ὁ ἀστυνόμος τοῦ 5ου τμήματος κ. Βαλταδῶρος ἀνεχώρησε κατευθυνόμενος εἰς Πόρον, ὅπως ἐνεργήσῃ ἀνακρίσεις ἀναφορικῶς πρὸς καταγγελίαν γενομένην κατὰ τοῦ αὐτόθι ἀστυνομικοῦ σταθμάρχου. Κατὰ τὴν ἀπουσίαν του τὸν κ. Βαλταδῶρον θέλει ἀναπληροῦν συνεπείᾳ διαταγῆς τῆς Διευθύνσεως τῆς ἀστυνομίας τοῦ κ. Εὐγ. Δημητρίου.

Ἡ ΓΑΣΤΡΟΕΝΤΕΡΙΤΙΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἀπὸ τινων ἡμερῶν ἐν Ἀθήναις παρατηροῦνται κρούσματα γαστροεντερίτιδος, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ ἀποβαίνουσι θανατηφόρα.

Ἰδίως ἡ νόσος μαστίζει τὴν μικρὰν ἡλικίαν. Καθ' ἐκάστην ἀριθμοῦνται 5 θύματα. Ἡ νόσος προσβάλλει τὰ παιδιά, ὧν ἡ ἡλικία κυμαίνεται ἀπὸ τριῶν ἐτῶν μέχρι τῶν 7 μηνῶν.

ΣΕΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΡΙΠΟΛΙΝ

Κατὰ τηλεγράφημα πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν τὴν 2 μ. μ. χθὲς ἔλαβε χώραν ἐν Τριπόλει ἰσχυρὰ σεισμικὴ δόνησις. Εὐτυχῶς οὐδὲν δυστύχημα ἐσημειώθη.

Ο ΦΩΡΟΣ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ

Κατὰ τὰς πληροφορίες τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν αἱ εἰσπράξεις ἐκ τῶν φόρων οἰκοδομῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων θὰ ἀνέλθωσιν εἰς 7 ἐκατομμύρια.

Ἡ ΧΟΛΕΡΑ

Τηλεγράφημα τοῦ ἐν Κων)πόλει ὑγειονομικοῦ πράκτορος κ. Μπαλίλη ἀγγέλλει ὅτι ἤρθησαν αἱ καθάρσεις αἱ ἐπιβεβλημέναι εἰς τὰς ἐκ Ρωσσίας καὶ Εὐξείνου Πόντου προελεύσεις.

Ο ΛΑΡΙΣΑΪΚΟΣ

Κατ' εἰδήσεις ἐκ Μπαμπᾶ ἔφθασεν μέχρις ἐκεῖ τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην ἡ πρώτη φορτηγὸς ἀμαξοστοιχία τοῦ σιδηροδρόμου Λαρίσης.

Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΑΣΘΕΝΕΙ

ΒΟΛΟΣ, 30 Μαΐου (τηλεγραφικῶς).— Ὁ Νομάρχης Μαγνησίας κ. Παγανέλης πάσχων ἐκ βρογχίτιδος παραμένει κλινῆρης. Ἡ κατάστασις του ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐδένα ἐμπνέει φόβον.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

— Εἰς Τρίκκαλα

Ἐφθασεν εἰς Τρίκκαλα ὁ Ἀστυνομικὸς ἐπιθεωρητής κ. Λαζόπουλος πρὸς ἐνέργειαν ἀνακρίσεων κατὰ τοῦ αὐτόθι ἀστυνομικοῦ διευθυντοῦ κ. Παπαγιαννίδου καταγγεληθέντος ἐπὶ παρὰ νόμῳ κατακρατήσει.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

— Ὑπὲρ τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου

Κατ' εἰδήσεις ἐκ Πατρῶν ἡ αὐτόθι ἐμπορικὴ ἐταιρία «Σταυρίδης καὶ Παπαγγελόπουλος» ἔκαμε τὴν πρώτην χιλιοδραχμὸν δωρεάν ὑπὲρ τοῦ ἀνεγειρομένου ναοῦ τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου.